

Sosiale medier og særlig sårbare personer

Lars Nerbø Dahl og Hedda Lervold

18.10.21

Bruken av teknologi og internett øker i vårt samfunn.

90% av befolkningen mellom 16 og 79 år benytter internett daglig (SSB, 2017).

«To av tre bruker sosiale medier hver dag eller nesten hver dag» (ibid).

Den teknologiske utviklingen gir nye muligheter for tilhørighet, sosial samhandling og deltagelse for mennesker med ulike typer funksjonsvariasjoner (Dragsten og Barstad, 2016).

Samtidig vil teknologien innebære økt behov for hjelp og tilrettelegging på nye områder for personer med funksjonsvariasjoner.

Sosiale medier står i stor grad for sosial interaksjon, hvor noen grupper vil falle utenfor den teknologiske utviklingen (Davis, 2015).

Dette oppstår i følge Davis (2015) når graden av vanskeligheter på sosiale medier overgår den enkeltes forståelsesgrunnlag. Dette kan føre til at de med ekstra behov for tilrettelegging bli enda mer ekskludert fra den sosiale arenaen.

Utviklingshemmede blir i mindre grad inkludert i den digitale utviklingen, noe som forsterker ulikheter ytterligere (Eikeland og Karde, 2017).

Flere og flere elementer flyttes til internett, noe som er en økende bekymring for de som trenger ekstra behov for tilrettelegging. Vil det kunne føre til at de med forståelsesvansker blir mindre deltagende i samfunnet grunnet teknologiske utfordringer? (Dragsten og Barstad, 2016).

Sosiale medier kan være vanskelig for noen og enhver.

Virker på meg som om utviklingen går veldig fort. Henger vi med?

Fordeler:

- innhente informasjon,
- følge med på trender/utvikling,
- holde kontakt med venner og familie, økt sosial kontakt
- Opplæring vil gi økte kunnskaper og begrense sårbarheten
- Være en del av det "normale"

Ulemper

- mangelfull opplæring, økt sårbarhet
- forståelsesvansker, svart/hvitt bilde (enten eller)
- Unge har mer kunnskaper en hjelpeapparatet (forskning.no)
- utnyttelse
- utpressing, mobbing
- ukritisk bruk
- ukjente kontakter som betraktes som venner, seksuell utnyttelse,
- forstår ikke at man er i en situasjon hvor man blir utnyttet eller utnytter andre.

Eksempler / problemstillinger:

- Søke ned i alder / utvikling
- Kan ende opp med å krenke andre, i verste fall begå straffbare handlinger.
- Kan ende opp med å bli utnyttet / krenket (Ikke forstå hva som er greit) (feks latterliggjøring).
- Bli utnyttet i fht å ikke forstå rekkevidden av å sende nakenbilder
For eksempel ønske kjæreste

Dilemmaer:

- Individets autonomi vs hjelpebehov /behov for beskyttelse / opplæring.
- Det å tenke at det er fint at en person har venner på sosiale medier i motsetning til å ikke forstå at personer utsettes for overgrep.
- Å følge med i samfunnsutviklingen vs hjelpebehov /behov for beskyttelse / opplæring.
- Frihet vs kontroll.
- Hvilke dilemmaer står dere i forhold til dette temaet?

Erfaringer fra Habiliteringstjenesten

- En tendens til økt bruk av kapittel 9 vedtak for regulering av internett og telefon for å hindre at nettbruk medfører vesentlig skade.
- Sosiale medier bør være en del av opplæringen på lik linje som annen opplæring.
- Begrense sårbarheten.
- Tilby kurs som en del av tjenesteytingen.
- Benytte trafikklyset for differensiering av; normal/sunn, problematisk og skadelig seksualisert atferd (seksuellatferd.no).

Kilder

- Eikeland og Karde. (2017). *Den digitale revolusjon gir store muligheter for selvstendige liv.*
- Frode Dragsten og Bernt Barstad. (2016). *En digital verden for alle.* Hentet fra <https://fontene.no/fagartikler/en-digital-verden-for-alle-6.47.411451.a63975d5dd>
- Forskning.no. (2020). *Unge utviklingshemmede har mer kunnskaper enn støtteapparatet.* Hentet fra <https://forskning.no/helsetjenester-informasjonsteknologi-oslomet/unge-utviklingshemmede-har-mer-digital-kompetanse-enn-stotteapparatet/1664327>
- Statistisk sentralbyrå. (2017). *Ni av ti surfer på nettet hver dag.* Hentet fra <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/artikler-og-publikasjoner/ni-av-ti-surfer-pa-nettet-hver-dag>